

Ю. В. Коровін,

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,

ORCID 0009-0006-8643-6455,

e-mail: 012fireman012@gmail.com,

Центральноукраїнський національний
технічний університет, м. Кропивницький

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ РИЗИКОЛОГІЇ КОРПОРАТИВНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Постановка проблеми. Корпоративна інтеграція акціонерних товариств є складним і багатограничним процесом, який передбачає об'єднання різних компаній для досягнення спільних стратегічних цілей. У сучасних умовах глобалізації та посилення конкуренції, процеси злиття та поглинання стають все більш актуальними, оскільки дозволяють компаніям підвищувати свою конкурентоспроможність, розширювати ринки збуту та збільшувати прибутковість. Проте, поряд з потенційними вигодами, корпоративна інтеграція несе в собі значні економічні ризики, які можуть суттєво впливати на успішність і стабільність інтегрованих компаній.

Визначення сутності та походження економічних ризиків корпоративної інтеграції є важливим напрямком наукових досліджень, оскільки розуміння цих ризиків дозволяє розробляти ефективні стратегії управління ними. Різні теоретичні підходи до аналізу економічних ризиків корпоративної інтеграції надають можливість оцінити їхню природу, джерела та наслідки для акціонерних товариств.

У науковій літературі існує безліч підходів до визначення та класифікації економічних ризиків корпоративної інтеграції. Деякі дослідники зосереджуються на фінансових аспектах, інші – на організаційних або стратегічних ризиках. Комплексний підхід до аналізу цих ризиків дозволяє врахувати всі можливі фактори, що можуть вплинути на процес інтеграції та його результати.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в розвиток теорії управління ризиками, методології та інструментарію зробили такі вчені, як Г. Вербицька, В. Вітлінський, Г. Великоіваненко, Л. Гриценко, О. Десятинюк, Ю. Калюжна, О. Кльоба, В. Куташенко, Н. Пенкаль, А. Свідерська, В. Сінельнік, Ю. Скакальський, Х. Цвайг, А. Гримак.

Проблеми походження економічних ризиків в контексті розгляду різних аспектів, напрямів та сфер діяльності розглядаються в роботах О. Гринюк, О. Іваненко, А. Ідобаєвої, О. Кириченко, О. Кондра-

тюк, А. Кругляно, Н. Кукіної, І. Лазневої, А. Масло, А. Переверзевої, І. Стояненко, А. Трусової.

Особливості та окремі аспекти корпоративної інтеграції досліджувалися Ю. Бондар, О. Гуцалюком, І. Дідовець, М. Карпуніною, І. Седіковою, Л. Філіпішиною, О. Франко.

Однак недостатньо вивченими залишаються питання визначення сутності та походження економічних ризиків корпоративної інтеграції акціонерних товариств.

Мета статті полягає в систематизації та аналізі теоретичних підходів до визначення сутності та походження економічних ризиків корпоративної інтеграції акціонерних товариств, а також в розробці рекомендацій щодо ефективного управління цими ризиками. Вивчення теоретичних основ дозволить глибше зрозуміти природу економічних ризиків та розробити надійні механізми їх мінімізації, що є надзвичайно важливим для забезпечення успішної корпоративної інтеграції та стабільного розвитку компанії.

Виклад основного матеріалу й отриманих наукових результатів. Ризик являється результатом вибору господарюючими суб'єктами правових, соціальних та економічних цілей і засобів, які направлені на зниження існуючих небезпек, що реально усвідомлюються, кількісно або якісно оцінюються та для мінімізації яких наявні ресурси та можливості. Практично всі провідні економісти світу торкалися в своїх працях різних сторін, тих або інших аспектів цієї проблеми. Як наслідок неминуча відсутність загально визначених визначень, різноплановість методології та методів аналізу.

Дослідження ризику має досить тривалу історію та своїм корінням сягає ще в XVII століття. Найбільш раннє застосування терміну «ризик» з метою економічного аналізу можна зустріти в праці Адама Сміта «Дослідження про природу і причини багатства народів», який для розуміння природи підприємницького ризику вважав, що фундаментальне значення має зв'язок ризику та прибутку. На думку

А. Сміта досягнення навіть звичайної норми прибутку завжди пов'язане з більшим або меншим ризиком [1, с. 20].

Одним з перших поняття ризику як ключової функціональної характеристики підприємництва висловив французький економіст Р. Кантільон у XVII ст. Він розглядав підприємця як особу яка приймає рішення та задовольняє свої інтереси в умовах невизначеності. Прибутки та втрати підприємця являються наслідком ризику та невизначеності, які супроводжують його рішення. Сам прибуток або дохід залежать від різниці між цілком визна-

ченою закупівельною ціною факторів виробництва або товарів, і тією невизначеною ціною, за якою їх або отриманий в результаті продукт можна буде продати. В цілому, робота Р. Кантільона вперше висунула підприємця в центр ринкової системи, фактично започаткувала науковий підхід до підприємницької тематики, заклавши цілу низку фундаментальних основ для подальших теоретичних досліджень в даному напрямку [2].

Сутність ризику як економічної категорії розкривається в класичній та неокласичній теоріях підприємницького ризику (рис. 1).

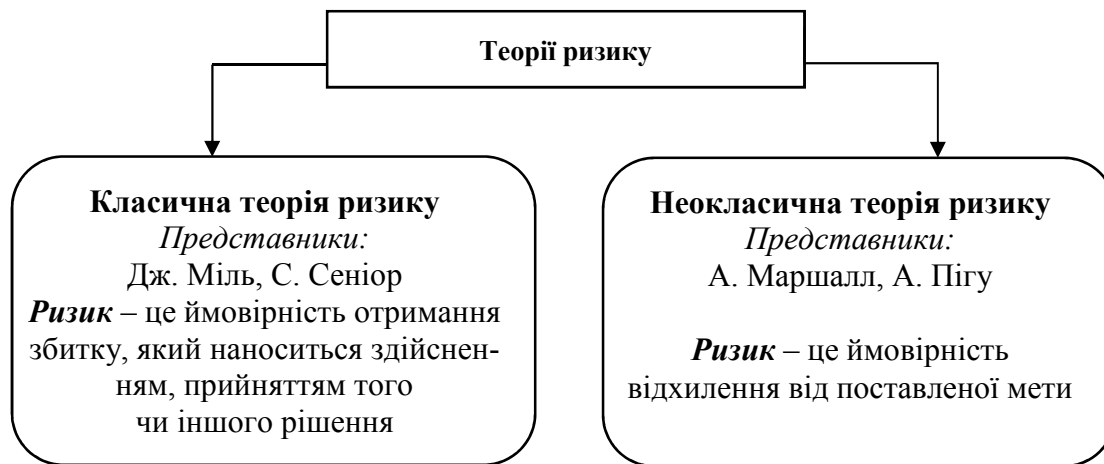

Рис. 1. Сутнісна характеристика теорій ризику

Джерело: узагальнено автором.

У класичній теорії ризик отожднюється (зокрема Дж. Міллем та С. Сеніором) з математичним очікуванням втрат, які можуть відбутися внаслідок прийнятого рішення. Ризик тут сприймається як збиток, який наноситься здійсненням, прийняттям того чи іншого рішення. Мілль і Сеніор розрізняли в структурі підприємницького доходу відсоток (як частку на вкладений капітал), заробітну плату підприємця і плату за ризик (як відшкодування можливого збитку, пов'язаного з підприємницькою діяльністю) [1, с. 21].

Трагування ризику суто як збитку внаслідок прийняття певного рішення викликало неприйняття з боку багатьох економістів, які вважали подібний підхід одностороннім, що обумовило вироблення іншого розуміння ризику.

Іншого погляду дотримувалися основоположники неокласичної теорії підприємницького ризику (А. Маршалл і А. Пігу). Сутність розробленої ними теорії полягала в наступному: підприємець, який працює в умовах невизначеності, і прибуток якого є випадкова змінна, при укладанні угоди керується двома критеріями: розмірами очікуваного прибутку та величиною її можливих коливань. Відповідно до неокласичної теорії, поведінка економічного суб'єкта обумовлена концепцією граничної корисності. З неокласичної теорії ризику випливає, що га-

рантований прибуток має більшу корисність, ніж прибуток того ж очікуваного розміру, але пов'язаний із можливими коливаннями. Це означає, що якщо необхідно обрати один з двох варіантів капіталовкладень, що дають однаковий передбачуваний прибуток, то обирається такий варіант, в якому коливання цього прибутку менше [3].

Подальший розвиток неокласичної теорії ризику представлений роботах угорських економістів Т. Бачкаї і Д. Мессена, які розглядали сутність ризику в можливості відхилення від цілі, заради досягнення якої приймалося рішення [4, с. 28]. Йозеф Шумпетер, пов'язуючи ризик і підприємництво, зазначав що, якщо ризику не враховуються в процесі здійснення господарської діяльності, вони стають джерелом, з однієї сторони, прибутку, а з іншої – збитків [5].

Теорія, відповідно до якої прибуток розглядався як вигравш від ризикових ситуацій, має назву «концепція Найта». На думку Ф. Найта ризик – це ймовірність невдачі, яка може бути обрахована, піддається оцінці та страхуванню, зокрема за допомогою теорії ймовірності, а невизначеність – це стан повної відсутності будь-якої інформації про можливі результати. За подібної ситуації не існує даних для оцінки ризику, його неможливо передбачити, а тому неможливі й процедури страхування. Причини

виникнення ситуації невизначеності Ф. Найт пов'язував з тим, що люди, а особливо підприємці, які мають справу з розтягнутим у часі виробничим процесом, при прийнятті рішень орієнтуються на суб'єктивні оцінки майбутньої ситуації [6].

Пол Хейне у своїй роботі «Економічний спосіб мислення» зазначав, що прибуток «виникає через невизначеність». На його думку, «якби все, що відноситься до отримання прибутку, було загальновідомо, то всі можливості його отримання були б повністю використані і, отже, прибутки б скрізь дорівнювали нулю» [7].

Незважаючи на значну кількість наукових робіт з теоретичних та практичних питань щодо ризиків, можемо констатувати відсутність єдиного підходу до тлумачення поняття «економічний ризик». Основною відмінністю підходів є співвідношення категорій об'єктивності та суб'єктивності в понятті «економічний ризик». В даному контексті можливо виокремити три основні бачення, які визнають або виключно суб'єктивну, або виключно об'єктивну, або об'єктивно-суб'єктивну природу економічного ризику.

Бачення економічного ризику через суб'єктивну призму передбачає активне та постійне дослідження суб'єктом особливостей своєї діяльності, зовнішнього середовища та обрання рішення із усієї множини наявних. Тобто можливим є кількісне та якісне визначення ступеня вірогідності настання певної події і відповідно передбачення можливого позитивного або негативного результату. Отже економічний суб'єкт постійно перебуває у ситуації необхідності вибору певної альтернативи чи відмови від неї в процесі прийняття і реалізації управлінського рішення.

Бачення економічного ризику через об'єктивну призму полягає в існуванні невизначеності умов функціонування економічних систем, в яких здійснюється фінансово-економічна діяльність суб'єктів господарювання. Це породжує невизначеність показників (індикаторів), які оцінюють діяльність економічних суб'єктів та зовнішнього середовища та значення яких не можна спрогнозувати з необхідною точністю. При цьому за різними класифікаціями, які враховують специфіку різних видів ризиків, наводиться велика кількість конкретних причин виникнення такої невизначеності та відповідних ризиків, до основних з яких можна віднести спонтанність природних процесів та явищ, стохастичність та нелінійність перебігу більшості соціально-економічних та технологічних процесів, ймовірнісний характер науково-технічного прогресу, асиметричність та перманентна мінливість інформації, нестабільність економічної кон'юнктури, обмеженість різноманітних ресурсів при прийнятті та реалізації управлінських рішень, вплив дестабілізуючих факторів політичного, соціального, культурного, екологічного та техногенного характеру на економічні процеси тощо [7].

Сучасні науковці та, зокрема, Г. Вербицька [8, с. 83] під економічним ризиком розуміють: «...можливість зазнати не лише втрат, а й отримати додаткові вигоди для господарюючого суб'єкта». Тобто ризик ототожнюється із позитивними чи негативними наслідками. Подібною думки притримується О. Десятинюк, на думку якої «...ризик – це можливість настання втрат або збитків внаслідок появи непевної події, вибраного рішення чи стратегії діяльності» [9, с. 31].

Ризик як об'єктивно-суб'єктивну категорію розглядають вчені-економісти В. Вітлінський, Г. Великоіваненко та Ю. Калюжна. І якщо В. Вітлінський, Г. Великоіваненко в своїй науковій праці [10, с. 57] визначають, що «...ризик – це економічна категорія, котра відображає характерні особливості сприйняття заінтересованими суб'єктами економічних відносин об'єктивно наявних невизначеності та конфліктності, іманентних процесам цілепокладання, управління, прийняття рішень, оцінювання, що обтяжені можливими загрозами та невикористаними можливостями», включаючи ознаку конфліктності, то Ю. Калюжна в своєму дисертаційному дослідженні приходиться до висновків, що «...ризик – це суб'єктивно-об'єктивна економічна категорія, яка має ймовірний необов'язковий характер, що виражається в потенційній зміні стану фінансових, трудових, матеріальних та інших видів ресурсів, а також нематеріальних активів та може мати наслідком втрати або вигоди» [11].

Корпоративна інтеграція є важливим процесом у сучасній економіці, який включає у себе об'єднання чи придбання акціонерних товариств. Цей процес може мати значний вплив на економічну діяльність, ризики його здійснення потрібно ретельно розглядати та аналізувати.

Економічні ризики корпоративної інтеграції акціонерних товариств можуть включати в себе наступні аспекти:

фінансові ризики: придбання або об'єднання компаній може призвести до збільшення фінансових зобов'язань, підвищення витрат або втрати прибутку. Наприклад, несподівані витрати на реорганізацію, розпродаж активів або компенсації працівникам;

операційні ризики: інтеграція бізнесу може породити проблеми з управлінням, неспроможність узгодити різні системи, процеси та культури підприємств. Це може призвести до зниження продуктивності, збитків від неефективності та втрати ринкової позиції;

ризики ринкового середовища: економічні та ринкові умови можуть змінитися протягом процесу інтеграції, що призведе до змін у споживчому попиті, цінах на товари та послуги, а також умовах конкуренції. Недооцінка цих ризиків може призвести до невдачі інтеграції;

ризики зменшення цінності: іноді корпоративна інтеграція може не принести очікуваних пере-

ваг для акціонерів, що може призвести до зниження ринкової цінності підприємства;

легіслативні та регуляторні ризики: зміни в законодавстві або регулюванні можуть мати великий вплив на корпоративні інтеграційні процеси та бізнес-моделі підприємств.

Зважаючи на складність процесу корпоративної інтеграції акціонерних товариств, можна також враховувати додаткові економічні ризики:

ризики зв'язку з персоналом: корпоративна інтеграція може викликати непевність серед персоналу обох компаній, що може призвести до зменшення продуктивності, збігів та втрати ключових кадрів;

технологічні ризики: об'єднання інформаційних систем і технологічних платформ може бути складним завданням, яке вимагає великих витрат й ресурсів. Невдала корпоративна інтеграція технологій може призвести до збоїв, безпекових порушень та втрати даних;

ризики залежності від постачальників та партнерів: корпоративна інтеграція може змінити взаємовідносини з постачальниками та партнерами, що може призвести до перебоїв у постачанні, зміни цін або якості товарів і послуг;

репутаційні ризики: невдалий процес корпоративної інтеграції може пошкодити репутацію обох компаній серед клієнтів, інвесторів та громадськості;

ризики зміни стратегії та культури підприємства: корпоративна інтеграція може призвести до зміни стратегії та корпоративної культури підприємства, що може бути складно прийнято для персоналу та клієнтів.

Походження економічних ризиків корпоративної інтеграції акціонерних товариств пов'язане з різними аспектами економічної діяльності, які змінюються в результаті злиття або придбання компаній. Основні чинники, що створюють ці ризики, включають:

1. Фінансові перетворення – об'єднання, поглинання, купівля компаній супроводжується істотними фінансовими трансформаціями, такими як збільшення боргових зобов'язань, перегляд фінансових потоків і перерозподіл активів та капіталу. Ці зміни можуть створювати ризики фінансової нестабільності, впливаючи на ліквідність і прибутковість компаній.

2. Операційні виклики – інтеграція бізнес-процесів і операцій між об'єднаними структурами є складним завданням, особливо за наявності відмінностей у культурних і організаційних підходах. Це може призводити до зниження продуктивності, операційних збоїв і втрат, пов'язаних з неефективністю.

3. Ризики втрати ринкової позиції – злиття чи придбання компаній може змінити динаміку ринку та конкурентне середовище. Недооцінка цих змін може призвести до зниження частки ринку чи послаблення позицій у конкурентній боротьбі.

4. Легіслативні та регуляторні обмеження – зміни у законодавстві чи регуляторних нормах можуть суттєво вплинути на структуру компанії, її операційну діяльність та стратегічні плани. Недостатній аналіз цих аспектів може призвести до порушень законодавства або втрати відповідності регуляторним вимогам.

5. Ризики фінансової реорганізації – перегляд фінансових механізмів та оптимізація капіталу можуть створити загрози, пов'язані з коливанням кредитних ставок, зміною обсягу боргових зобов'язань та співвідношення боргу до власного капіталу.

6. Ризики стабільності цін на активи – об'єднання чи придбання компаній здатне впливати на ринкову ціну акцій, облигацій, нерухомості чи інших активів, що може призвести до фінансових втрат або недооцінки цих активів.

7. Ризики залежності від ринку капіталу – інтеграційні процеси можуть бути значною мірою залежними від доступу до фінансових ресурсів і інвестицій. Будь-які зміни умов фінансування чи зростання вартості капіталу можуть становити додаткові загрози.

8. Ризики кредитування та фінансування – зміни у відсоткових ставках, умовах надання кредитів та доступності фінансування можуть впливати на фінансову стійкість компаній і їхню здатність забезпечити достатнє фінансування інтеграційних ініціатив.

9. Ризики зміни ринкового середовища – зміни економічних умов, торговельних відносин та глобального політичного клімату можуть мати суттєвий вплив на діяльність підприємств та успішність корпоративної інтеграції.

В узагальненому вигляді, враховуючи аспекти, чинники їх появи та результати проведеного аналізу існуючих класифікації ризиків за джерелами походження можна виділити основні економічні ризики корпоративної інтеграції та їх можливі наслідки (табл. 1).

Ці додаткові аспекти підкреслюють, що економічні ризики корпоративної інтеграції акціонерних товариств мають широкий та багатогранний характер. Для досягнення успішної інтеграції необхідно ретельно досліджувати, всебічно аналізувати та ефективно управляти різноманітними економічними чинниками, які здатні впливати на бізнес-процеси, а також результати діяльності компаній.

Таким чином, економічні ризики корпоративної інтеграції акціонерних товариств виникають з різноманітних аспектів економічної діяльності та можуть суттєво впливати на фінансовий стан, операційну ефективність і ринкову позицію підприємств. Успішна корпоративна інтеграція вимагає комплексного підходу до управління ризиками, що передбачає не лише їх ідентифікацію, але й розробку стратегій мінімізації, реагування на можливі виклики та залучення всіх зацікавлених сторін до процесу ухвалення рішень. Важливим елементом

**Узагальнена характеристика основних економічних ризиків
корпоративної інтеграції та їх можливих наслідків**

<i>Правові ризики</i>	<i>Фіскальні ризики</i>
Потенційні проблеми з правовою сферою, такі як неочікувані юридичні обмеження або суперечності у власності активів, можуть вплинути на успішність інтеграції	Зміни в податковому законодавстві або податкових обов'язках можуть мати значний вплив на фінансові результати об'єднаних компаній
<i>Геополітичні ризики</i>	<i>Екологічні ризики</i>
Політичні та геополітичні події можуть створити невизначеність та ризики для бізнесу, зокрема, якщо компанії мають міжнародну присутність	Потенційні проблеми з охороною довкілля або несподівані екологічні збитки можуть призвести до фінансових втрат і пошкодження репутації

Джерело: авторська розробка.

успіху є детальний аналіз ризиків, розробка ефективних підходів до їх подолання, а також підготовка планів дій на випадок непередбачених ситуацій.

В ході корпоративної інтеграції акціонерних товариств виникає значна кількість економічних ризиків, які можуть чинити негативний вплив на її успішність та подальшу діяльність компаній. Серед них фінансові, операційні, ризики ринкового середовища, ризики зменшення цінності, легіслативні та регуляторні ризики, а також ризики, пов'язані з персоналом, технологіями, залежністю від постачальників, репутацією та стратегією.

Для забезпечення успішної інтеграції необхідно здійснити глибокий аналіз цих ризиків, розробити дієві стратегії їх мінімізації та управління, а також підготувати плани реагування на непередбачувані обставини. Компанії також повинні активно долучати всіх зацікавлених стейкхолдерів до процесу управління ризиками та забезпечити відкритість комунікаційного процесу для успішної реалізації інтеграції. Націлення на ефективне управління ризиками допоможе забезпечити успішну корпоративну інтеграцію та досягнення поставленої підприємствами мети.

Успішна корпоративна інтеграція акціонерних товариств потребує глибокого розуміння та ефективного управління різноманітними економічними ризиками. Важливим є застосування всебічного підходу до ідентифікації, аналізу та контролю цих ризиків, що забезпечить успішний перебіг інтеграційного процесу і сприятиме досягненню стратегічних цілей акціонерних компаній.

Висновки. Корпоративна інтеграція є важливим інструментом для досягнення стратегічних, економічних та інноваційних цілей акціонерних товариств. Вона сприяє підвищенню конкурентоспроможності компаній, але одночасно з цим створює

значні ризики, які необхідно враховувати на всіх етапах реалізації інтеграційного проекту.

Проведений глибокий аналіз теоретичних підходів до визначення економічних ризиків корпоративної інтеграції, що охоплюють класичні, неокласичні, сучасні концепції ризику, дозволив краще зрозуміти сутність ризиків як економічної категорії, їхній зв'язок із невизначеністю, ймовірністю, можливістю втрат чи вигод, а також відхиленням від запланованих результатів.

Економічний ризик інтеграції являється багатofакторною категорією, що включає фінансові, операційні, ринкові, регуляторні та соціальні аспекти. Представлена класифікація економічних ризиків корпоративної інтеграції за характером виникнення, ступенем впливу, сферою дії, тривалістю та іншими параметрами забезпечує цілісний погляд на ризики, що дозволяє виявляти найбільш критичні аспекти для їх мінімізації.

Походження економічних ризиків зумовлене процесами декомпозиції об'єктів, перебудовою зв'язків із зовнішнім середовищем та трансформацією внутрішніх структур. Ризики корпоративної інтеграції обумовлені різноманітними факторами: від фінансової нестабільності до культурних розбіжностей. Зовнішні та внутрішні виклики, зокрема ринкові зміни, регуляторні обмеження, інтеграція технологій, виступають основними джерелами економічних ризиків.

Управління ризиками корпоративної інтеграції є ключовим чинником забезпечення її успіху та повинно здійснюватися на основі використання комплексного підходу, що включає ідентифікацію ризиків, їх кількісну та якісну оцінку, розробку стратегій мінімізації та планів дій у разі непередбачених обставин.

Література

1. Івченко І. Ю. Моделювання економічних ризиків і ризикових ситуацій: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 344 с.
2. Cantillon Richard. An Essay on Economic Theory. Auburn, Alabama: Ludwig von Mises Institute, 2010. URL: https://mises.org/library/book/essay-economic-theory?d7_alias_migrate=1.
3. Alfred Marshall. Principles of Economics (8th ed.). *Online Library of Liberty*. 1920. URL: <https://eet.pixel-online.org/files/etranslation/original/Marshall,%20Principles%20of%20Economics.pdf>.

4. Bácskai Tamás, Huszti Ernő, Meszéna György, Mikó Gyula, Szép Jenő. A gazdasági kockázat és mérésének módszerei. Budapest, 1976. 208 p.
5. Joseph Alois Schumpeter. The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. London: Transaction Publishers, 1983. 255 p. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=OZwWcOGeOwC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>.
6. Frank H. Knight. Risk, Uncertainty and Profit. 1921. URL: https://books.google.com.ua/books?id=Ntom6_pFQMcC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false.
7. Paul Theodore Heyne. The Economic Way of Thinking. Prentice Hall, 1997. 573 p.
8. Вербицька Г. До визначення поняття «ризик». *Економіка України*. 2004. № 4. С. 83-87.
9. Десятнюк О. В. Дефініція ризику податкової системи. *Світ фінансів*. 2007. № 4 (13). С. 24-34.
10. Вітлінський В., Великоіваненко Г. Ризикологія в економіці та підприємстві: монографія. Київ: КНЕУ, 2004. 480 с.
11. Калюжна Ю. Ризики в системі антикризового управління підприємствами машинобудування: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя, 2016. 20 с.
12. Гуцалюк О. М., Гаврилова Н. В., Котлубай В. О. Сучасні особливості управління ризиками в контексті стратегічного розвитку підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2021. № 1 (40). С. 74-79. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).74-79](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).74-79).
13. Hutsaliuk O., Bondar I., Sedikova I., Filipishyna L. Economic Risks in Corporate Management of the Development by Associations of Joint Stock Companies. *Knowledge management competence for achieving competitive advantage of professional growth and development*: monograph. Riga: BA School of Business and Finance, 2021. P. 225-237.
14. Гуцалюк О. М. Теоретико-аналітичний огляд розвитку корпоративного управління в об'єднаннях акціонерних товариств. Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Бізнес-аналітика в управлінні зовнішньоекономічною діяльністю» (м. Київ, 17 березня 2022 р.). Київ: Інтерсервіс, 2022. С. 172-179.

References

1. Ivchenko, I. Yu. (2007). Modeliuvannia ekonomichnykh ryzykiv i ryzykovykh sytuatsii [Modeling of economic risks and risk situations]. Kyiv, Center for Educational Literature. 344 p. [in Ukrainian].
2. Cantillon, Richard. (2010). An Essay on Economic Theory. Auburn, Ludwig von Mises Institute. Retrieved from https://mises.org/library/book/essay-economic-theory?d7_alias_migrate=1.
3. Alfred Marshall. (1920). Principles of Economics. (8th ed.). Online Library of Liberty. Retrieved from <https://eet.pixel-online.org/files/etranslation/original/Marshall,%20Principles%20of%20Economics.pdf>.
4. Bácskai Tamás, Huszti Ernő, Meszéna György, Mikó Gyula, Szép Jenő. (1976). A gazdasági kockázat és mérésének módszerei. Budapest. 208 p. [in Hungarian].
5. Joseph Alois Schumpeter. (1983). The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. London, Transaction Publishers. 255 p. Retrieved from <https://books.google.com.ua/books?id=OZwWcOGeOwC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>.
6. Frank H. Knight. (1921). Risk, Uncertainty and Profit. Retrieved from https://books.google.com.ua/books?id=Ntom6_pFQMcC&printsec=frontcover&hl=ru#v=onepage&q&f=false.
7. Paul Theodore Heyne. (1997). The Economic Way of Thinking. Prentice Hall. 573 p.
8. Verbytska, H. (2004). Do vyznachennia poniattia «ryzyk» [Verbytska G. To the definition of the concept of "risk"]. *Ekonom. Ukr.*, 4, pp. 83-87 [in Ukrainian].
9. Desiatniuk, O. V. (2007). Definitivna ryzyku podatkovoi systemy [Definition of tax system risk]. *Svit finansiv – World of Finance*, 4 (13), pp. 24-34 [in Ukrainian].
10. Vitlinskyi, V., Velykoivanenko, H. (2004). Ryzykologhiia v ekonomitsi ta pidpriemnytstvi [Risk in economics and entrepreneurship]. Kyiv, KNEU. 480 p. [in Ukrainian].
11. Kaliuzhna, Yu. (2016). Ryzyky v systemi antykrizovoho upravlinnia pidpriemstvamy mashynobuduvannia [Risks in the system of anti-crisis management of mechanical engineering enterprises]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zaporizhzhia, Zaporizhzhia National University. 20 p. [in Ukrainian].
12. Hutsaliuk, O. M., Nавrylova, N. V., Kotlubay, V. O. (2021). Suchasni osoblyvosti upravlinnia ryzykamy v konteksti stratehichnoho rozvytku pidpriemstva [Modern Features of Risk Management in the Context of Strategic Development of the Enterprise]. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (40), pp. 74-79. DOI: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1\(40\).74-79](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2021.1(40).74-79) [in Ukrainian].
13. Hutsaliuk, O., Bondar, I., Sedikova, I., Filipishyna, L. (2021). Economic Risks in Corporate Management of the Development by Associations of Joint Stock Companies. *Knowledge management competence for achieving competitive advantage of professional growth and development*: monograph. (pp. 225-237). Riga, BA School of Business and Finance.
14. Hutsaliuk, O. M. (2022). Teoretyko-analitychnyi ohliad rozvytku korporatyvnoho upravlinnia v obiednaniakh aktsionermykh tovarystv [Theoretical and analytical review of the development of corporate governance in associations of joint-stock companies]. *Biznes-analytika v upravlinni zovnishnoekonomichnoiu diialnistiu* [Business Analytics in the Management of Foreign Economic Activities]: Proceedings of the IX International Scientific and Practical Conference. (pp. 172-179). Kyiv, Interservis [in Ukrainian].

Коровін Ю. В. Визначення сутності економічної ризикології корпоративної інтеграції акціонерних товариств

У статті розглядаються теоретичні підходи до визначення сутності та походження економічних ризиків, пов'язаних із корпоративною інтеграцією акціонерних товариств. Автор аналізує основні концепції ризиків, зокрема класичну, неокласичну та сучасні теорії, виділяючи їхні ключові особливості та практичне значення для управління інтеграційними процесами. Розкривається багатофакторний характер економічних ризиків, які охоплюють фінансові, операційні, ринкові, регуляторні та соціальні аспекти.

Дослідження зосереджується на вивченні економічних ризиків, пов'язаних з процесом корпоративної інтеграції акціонерних товариств. Зазначаються основні види ризиків, такі як фінансові, операційні, ризики ринкового середовища, легіслативні та регуляторні ризики, а також ризики залежності від постачальників, персоналу і технологій. Обговорюються можливі наслідки невдачі у врахуванні цих ризиків й важливість ефективного управління ними для успішної інтеграції. Науковий

пошук закликає до ретельного аналізу ризиків, розробки стратегій мінімізації та управління ними, а також до залучення всіх зацікавлених сторін у процес управління ризиками з метою забезпечення успішної корпоративної інтеграції.

Зроблено акцент на необхідності комплексного підходу до ідентифікації, оцінювання та управління ризиками, що дозволяє забезпечити успішну реалізацію корпоративної інтеграції та досягнення стратегічних цілей підприємств. Представлено класифікацію ризиків за різними ознаками, а також наведено рекомендації щодо розробки стратегій мінімізації ризиків і адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

Ключові слова: економічні ризики, системи управління економічними ризиками, корпоративна інтеграція, корпоративне управління, акціонерні товариства.

Korovin Yu. Determination of the Essence of Economic Riskology of Corporate Integration of Joint-Stock Companies

The study explores key concepts of economic risk, including classical, neoclassical, and modern theories, identifying their defining features and practical implications. Economic risks are characterized as multifactorial phenomena encompassing financial, operational, market, regulatory, and social dimensions. The article also identifies additional risks related to human resources, technology, supplier dependencies, corporate reputation, and strategic alignment.

The research underscores the necessity of a comprehensive approach to risk identification, assessment, and management. Such an approach involves a deep understanding of the underlying factors, rigorous analysis, and the development of strategies for mitigating risks and adapting to changes in external conditions. The study provides a detailed classification of economic risks based on their origins, characteristics, and potential impacts, offering a holistic framework for analyzing integration challenges.

Recommendations are made for joint-stock companies to engage all stakeholders in the risk management process, ensure transparency in communication, and prepare contingency plans to address unforeseen circumstances. By adopting effective risk management practices, companies can navigate the complexities of corporate integration, achieve their strategic goals, and maintain long-term sustainability.

This article is a valuable resource for corporate governance practitioners, policymakers, and researchers exploring integration processes and their associated risks. It contributes to the theoretical understanding of economic risks and provides actionable insights for minimizing potential challenges in corporate mergers and acquisitions.

Keywords: economic risks, economic risk management systems, corporate integration, corporate management, joint stock companies.

Стаття надійшла до редакції 26.07.2024